

Att se barnet

Räcker det inte med kärlek för att fostra sitt barn?

Det beror på vad vi lägger in i vår kärlek.

Kärlekens starka och goda kraft ger förvisso den solida grunden för social fostran, men kärleken innehåller mer än bara ömhet. I kärlekens välvilja finns också omsorgen om barnets sociala kompetens, att barnet får chansen att utveckla sin förmåga att navigera sig fram i livet.

Att bli sedd för sin egen skull och tas på allvar är kanske människans mest grundläggande behov. Att se sitt barn är förstås att visa uppskattning för vad hon eller han presterar, men också att inte blunda för när någonting blir fel. Man blir inte livskompetent av att bara få uppskattning och beröm för allt man gör. Ett överdrivet beröm är föga värt.

Ditt barn förväntar sig visserligen att du ska reagera, men inte att du ska höja allt hon eller han företar sig till skyarna. Alla teckningar som visas för dig är inte avsedda att väcka din beundran, däremot gärna ditt genuina intresse och din nyfikenhet. En engagerad fråga "Vad är det du har gjort?" kan vara väl så viktig som berömmande ord.

Din strävan som förälder bör vara att alltid försöka se ditt barns avsikt med vad hon eller han företar sig. Ditt barns rop till dig från trädets topp "Hej mamma!" vill kanske inte mer än demonstrera att "Här är jag!" Du bör då snarare bejaka med "Hej. Oj vad högt upp du är!" än säga "Vad duktig du är!" eller bara ett krasst "Akta dig så att du inte ramlar ner" Allt som barnet gör behöver inte värderas; erkänslan räcker: jag ser dig! Man duger för sin egen skull, utan "duktiga" prestationer.

De flesta föräldrar har ett levande minne av hur oändligt roat ett barn kan vara av att bli jagat i en tafattlek. Mamma eller pappa strävar efter mig, jag är igenkänd, det är JAG, jag finns! Det är kanske livets mest oöverträffade lek: någon vill mig något!

Man kan aldrig älska ett barn för mycket, men väl alltför ensidigt. En föreställning hos ett barn om sig själv som gudabenådat, oavsett vad man gör, är inte realistisk, och att bara erbjuda barnet denna enda föreställning handlar mer om avsändarens behov än mottagarens. En förälder som ständigt höjer sitt barn till skyarna må känna sig generös och välvillig, men det är inte nödvändigtvis en generositet eller välvillighet som barnet är betjänt av i det långa loppet.

Vi vuxna blir också genom vårt sätt att förhålla oss till oss själva modeller för ett sätt att vara. Vi visar att det går an att säga nej till andra utan att det behöver innebära ovänskap eller osämja, bara en markering av något man själv inte vill vara med om. Det är en lärdom som är trygg att ha med sig i livet. Att förmedla denna livskompetens till barnet är i högsta grad ett uttryck för kärlek.

Att skämma bort barn

Ditt barn ska tillvänjas livet som någonting övervägande positivt, något som erbjuder stora möjligheter men också utmaningar och vissa saker att beakta. Barnet ska inte förskonas från livets olika krav, men å andra sidan ska man som förälder inte heller försöka "härda" barnet genom att medvetet utsätta honom eller henne för alltför stora påfrestningar.

Få föräldrar skulle väl komma på tanken att exempelvis iscensätta en besvikelse bara för att barnet ska lära sig att "inte ta någonting för givet". Men när en besvikelse inte kan undvikas gäller det att man som förälder finns till hands och tröstar för att inge hopp om att det går att överleva även en sådan stark känsla av förorättelse som en besvikelse kan innebära.

Att skämma betyder att fördärva och att skämma bort ett barn kan vara att på ett orealistiskt sätt alltid låta barnet få sin vilja fram eller vänja barnet vid ett så behagligt liv att hennes eller hans självuppfattning inte kommer att stämma överens med vad barnet sedan kommer att erfara. Det kan liknas vid att linda in någon i bomull. Barnet får det senare svårt att värja sig mot verkligt obehag när inte mamma eller pappa längre finns till hands för att bädda in eller ta bort det onda.

I värsta fall kan ett barn som skämts bort få en alltför ensidig bild av sig själv som någon helt speciell och "utvald", som är fritagen från alla de krav som barnet ändå märker ställs på alla andra. Självuppfattningen byggs upp kring denna falska och ofullständiga självbild som saknar en stabil grund. Barnet måste med all kraft hålla ifrån sig allt som skulle kunna hota

den. Samvaron med andra blir ett spel som barnet i alla lägen måste styra eller tjurigt värja sig i och det är inte ovanligt att sådana barn så småningom blir utfrusna ur gemenskapen eftersom de saknar förmågan att ta hänsyn. Barn måste få möta realiteterna och utmaningarna i det sociala samspelet med andra och lära sig hantera dessa.

"Curlingföräldrar"

Alla föräldrar vill sina barn väl. Men välviljan kan bli missriktad om man går så långt att man undanröjer allt motstånd och alla hinder. Föräldrar som gör så har kommit att kallas för curlingföräldrar. De tänker kanske att det ska underlätta för barnen, men effekten blir dessvärre oftast den motsatta. Barnen får inte lära sig hantera motstånd eller motgång i livet och kan få det riktigt besvärligt när de en gång tvingas agera på egen hand, utan föräldrarnas hjälp. Besvikelsen och frustrationen kan bli enorm.

"Curling-föräldrar" ställer sina egna behov passivt i bakgrunden till "förmån" för sina barn. De gör det ofta utifrån dåligt samvete, kanske för en skilsmässa, kanske för att de jobbar för mycket och framför allt för att de inte känner att de har den personliga och nära kontakt med sina barn de skulle önska. Servicen de erbjuder blir en kompensation, om än missriktad.

Felet är inte att de är hjälpsamma mot sina barn, det ska man vara. Barn behöver mycket av vuxnas stöd, allt ifrån tröst till skjuts till idrottsevenemang och hjälp med skolarbetet. Men det blir fel när föräldrarna inte respekterar även sina egna behov, utan i det närmaste utplånar sig själva och därigenom gör sig mindre värda i barnets ögon bara för att vara barnen till lags. Det är barn inte betjänta av. De kan tvärtom på sikt känna sig belastade av ett tyngande ansvar för detta.

Mötet med en annan människas vilja och hävdande av sin rätt till sig själv innebär onekligen alltid en viss frustration. Det innebär att man just i stunden kanske måste stå tillbaka för att lämna någon annan företräde med sina önskningar och sin vilja.

Det här är vad social kompetens går ut på, att lära sig förstå och tolka sina egna såväl som andras känslor och också kunna styra hur dessa känslor tillåts komma till uttryck i handling, hur det går an att bete sig.

Avsikten med att sätta gränser är att förstärka barnets verklighetsuppfattning och uppfattning om sig själv i det sociala samspelet med andra.

Författare: Bengt Grandelius

Senast ändrad: 2007-08-01

GrowingPeople 2010-03-15

<http://www.growingpeople.se/templates/Page.aspx?id=3317>

© **GrowingPeople AB** 2010. Alla rättigheter förbehålles.

